

VOCEA POPORULUI

№ 43 (1673)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 19 DECEMBRIE 2025

A fost semnată Convenția Colectivă în sănătate pentru anii 2026–2030 >> p.4

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Cadrele didactice dau dovadă de demnitate și cer respect pentru educație >> p.5

120 de ani de la înființarea primului sindicat din Basarabia și 120 de portrete ale sindicaliștilor

„Mișcarea sindicală din Moldova este percepută pozitiv în capitalele europene

Daniela MORARI

Joi, 11 decembrie, Institutul Muncii a găzduit un eveniment neobișnuit. Mai mulți lideri și activiști sindicali, dar și veterani ai mișcării sindicale, au celebrat împlinirea a 120 de ani de la înființarea primului sindicat din Basarabia.

„Astăzi, ne-am reunit pentru a sărbători istoria bogată a sindicatelor. Pentru a recunoaște efortul celor care, prin muncă, dedicație și implicare susțin și dezvoltă mișcarea sindicală în prezent. Acest eveniment este o ocazie de a reflecta asupra realizărilor trecutului și de a aprecia implicarea actuală și de a veni cu încredere spre viitorul sindicalismului

din țara noastră”, a spus, la inaugurarea evenimentului, Elena Anton, șefa Departamentului organizare, educație și informare din cadrul CNSM.

Igor Zubcu, președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, a menționat că, chiar dacă se poate afirma că sindicatele activau în Basarabia încă în 1834, sub diferite forme, totuși, abia în 1905, la 19 decembrie, a fost înființat primul sindicat între Prut și Nistru, și anume sindicatul constructorilor.

„Acest jubileu reprezintă, în opinia mea, nu doar un moment festiv, un prilej de a privi înapoi la parcursul și la realizările obținute, dar și o ocazie de a cunoaște rolul esențial al mișcării sindicale în societate și de a trasa noi obiective pentru dezvoltare și acțiuni durabile. De-a lungul unei istorii de peste un secol, sindicatele

din Moldova au parcurs un drum remarcabil de formare și consolidare, apărând consecvent drepturile și interesele membrilor de sindicat și promovând munca decentă și justiția socială. Ele au contribuit semnificativ la dezvoltarea și consolidarea sistemului național de dialog social, la elaborarea și perfecționarea legislației în domeniul muncii și cel social-economic, la promovarea egalității de gen și a drepturilor tinerilor, precum și la asigurarea unor condiții de muncă decente și a unui nivel de trai demn pentru cetățenii țării”, a subliniat Igor Zubcu.

Potrivit lui, istoria sindicatelor din Moldova este o istorie a solidarității, unității și muncii asidue depuse de numeroase generații de lideri și militanți sindicali, care au stat mereu la straja drepturilor și intereselor lucrătorilor.

„Indiferent de opiniile altora, consider că sindicatele din Moldova, care reunesc 24 de centre sindicale național-ramurale, peste 5200 de organizații sindicale primare și circa 270 de mii de membri, continuă să joace un rol esențial în promovarea și apărarea drepturilor și intereselor lucrătorilor. Ele rămân un promotor activ și consecvent al valorilor muncii decente și al echității sociale, contribuind la crearea unei baze solide pentru construirea unui viitor mai just, mai incluziv și mai sustenabil, în fața provocărilor contemporane și a schimbărilor rapide din sfera muncii și cea social-economică. Demonstrăm constant că suntem un partener social credibil, capabil să contribuie în mod real la dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere”, a subliniat liderul sindical.

>> p.2

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Moment aniversar

120 de ani de la înființarea primului sindicat din Basarabia și 120 de portrete ale sindicaliștilor

(Continuare din p. 1)

Președintele CNSM a ținut să menționeze că mișcarea sindicală din Moldova este percepută pozitiv în capitalele europene, fiind apreciată pentru eforturile constante de modernizare, consolidare instituțională, angajament ferm față de valorile muncii decente.

„CNSM este astăzi privită ca o organizație modernă, democratică și respectată, un actor credibil în cadrul mișcării sindicale internaționale, care reprezintă cu demnitate interesele salariaților din țara noastră. Totodată, astăzi, când provocările sociale și economice devin tot mai complexe, când drepturile și interesele lucrătorilor sunt adesea subordonate intereselor economice, când se încearcă diminuarea rolului și influenței sindicatelor, iar dialogul social devine frecvent unul formal, este nevoie mai mult ca oricând de solidaritate și de unitate națională. Iar deoarece solidaritatea este creată de noi, liderii care adună în jurul lor oameni, ne-am propus în următoarea perioadă să marcăm cei 120 de ani prin 120 de portrete sindicale, adunate într-o carte. 120 de portrete ale liderilor sindicali actuali, oameni care inspiră, care modernizează, care transformă și țin, cu trup și suflet, la sindicalism”, a detaliat Igor Zubcu.

50 de ani în apărarea drepturilor salariaților

În continuare, CNSM și-a exprimat aprecierea prin înmănarea diplomelor de recunoștință mai multor membri ai Asociației Obștești a Veteranilor Mișcării Sindicale din Republica Moldova. Petru Chiriac este unul dintre acești veterani, care s-a dedicat muncii de apărare a drepturilor și intereselor membrilor de sindicat peste 50 de ani.

„La 120 de ani, vedem prin câte generații a trecut sindicatul nostru, prin câte evenimente și date importante. Și totuși, noi ne-am păstrat identitatea noastră. CNSM are foarte multe poziții bune pentru apărarea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat din diferite domenii de activitate. Prin colaborare directă cu partenerii sociali, cu guvernul, cu parlamentul, se ajunge la un limbaj comun pentru a rezolva problemele salariaților”, a spus Petru Chiriac.

El a ținut să menționeze că 50 de ani din activitatea sa i-a dedicat mișcării sindicale, a exercitat și funcția de vicepreședinte și de președinte al CNSM.

„Din 1975 și până la momentul actual, activez cu cinste, cu onoare, cu respect față de aparatul Confederației, față de aparatul Federației Sindicale a Educației și Științei (FSES), față de acei cu care am colaborat pe parcursul a 50 de ani. Nu a fost deloc ușor să trecem această cale sindicală, fiindcă în fața noastră s-au aflat multe probleme mai mult politice, obstacole legate de acei demnitari de prin anii 90, de prin anii 2000, inclusiv cei care au dezbinat mișcarea sindicală”, a relevat Petru Chiriac.

Potrivit lui, astăzi mișcarea sindicală din Republica Moldova este pe calea dezvoltării. „Prin conștiința membrilor de sindicat, prin deplasările în teritoriu, prin legăturile strânse cu instituțiile internaționale, astăzi dumneavoastră faceți ceea ce trebuie să faceți pentru membrii noștri de sindicat. Nu trebuie să stăm la cheremul oponenților noștri, să lăsăm ca orice problemă să fie rezolvată pe jumătate”, a adăugat Petru Chiriac.

De la cei care au pus bazele și au dezvoltat mișcarea sindicală de-a lungul anilor, atenția a fost îndreptată spre prezent și viitor. Tinerii reprezintă continuitatea mișcării sindicale, ei duc mai departe valorile transmise de generațiile anterioare și contribuie activ la adaptarea sindicatelor la realitățile actuale. În semn de apreciere pentru implicare, responsabilitate și contribuție adusă la promovarea mișcării sindicale, diplome de recunoștință le-au fost înmănate nu doar veteranilor mișcării sindicale, ci și mai multor membri ai Comisiei de Tineret a CNSM.

Emilian Glavan, președintele Comisiei de Tineret, a relevat: „120 de ani de curaj, solidaritate și oameni care au crezut în dreptate. Pentru noi, tinerii din sindicate, această aniversare nu este doar o lecție de istorie, este o chemare de a lupta în continuare pentru drepturile și interesele membrilor de sindicat. Trăim într-o perioadă în care tinerii se confruntă cu instabilitate, migrație, locuri de muncă nesigure. Tocmai de aceea rolul mișcării sindicale este unul esențial. Tinerii au nevoie de protecție, de condiții bune de muncă, de formare, de participare la decizii, iar sindicatul trebuie să fie acel loc unde suntem auziți și ascultați”.

Au fost omagiate și femeile sindicale. La ora actuală, 57% dintre membrii de sindicat sunt femei, ceea ce subliniază rolul esențial al femeilor în activitatea și dezvoltarea sindicatelor. Astfel, diplome

de recunoștință au primit mai multe reprezentante ale Comisiei de Femei a CNSM, în semn de apreciere pentru implicare activă, responsabilitate și contribuție adusă la promovarea drepturilor și intereselor lucrătorilor.

Angela Otean, președinta Comisiei de Femei și președinta Federației „SINDLEX”, a menționat că evenimentul marchează și pune în valoare munca de sindicalist. „120 de ani, o țărișoară mică, dar care năzuiește spre valori europene, spre ceea ce orice salariat, cel care muncește legal, să fie respectat și să primească acea valoare a muncii sale. Comisia de Femei reprezintă 57% dintre membrii de sindicat, dar, de fapt, Comisia de Femei pledează pentru egalitate între salariați și salariați, între tineri și tinere, pentru respectarea omului muncii”, a spus Angela Otean.

La rândul său, Nadejda Lavric, vicepreședintă a FSES, a remarcat că, în 120 de

ani, s-au făcut foarte multe în mișcarea sindicală, iar acest popas responsabilizează și mai mult pentru anul care bate la ușă. „Cu pietate să ne gândim la cei care au contribuit la formarea noastră, generații întregi au muncit și au depus suflet, efort, cunoștințe, pentru ca astăzi să avem o mișcare sindicală recunoscută în țară și peste hotare”, a adăugat liderul sindical.

Cel mai înalt voleibalist din Moldova, în echipa sportivă a CNSM

În ultimii ani, sportul de performanță a devenit un important instrument de diplomatie socială și de consolidare a imaginii instituționale. În context, pentru promovarea unui mod de viață sănătos, a excelenței sportive și a prestigiului național, CNSM a constituit Asociația Obștească Clubul Sportiv de Volei „Sindvolei CNSM”. Deși au trecut doar trei luni de la constituire, echipa sportivă a CNSM se bucură deja de rezultate remarcabile. Una dintre cele mai recente realizări a fost faptul că a câștigat Cupa Moldovei 2025 la categoria seniori masculin. Unul dintre membrii echipei sportive este Vasile Talpă, care are o înălțime de 2 metri și 16 centimetri, el fiind cel mai înalt voleibalist din Republica Moldova la ora actuală și, probabil, cel mai înalt om din țară.

Un pilon al eficienței sindicale este educația sindicală. CNSM și-a exprimat aprecierea și față de cei care contribuie direct la educația sindicală, astfel că membrii Consiliului educațional al CNSM au primit și ei diplome de recunoștință din partea CNSM.

O structură importantă cu rol decizional în sistemul de educație sindicală este Comisia de Atestare, care are funcția de a examina activitatea formatorilor sindicali și a absolvenților cursurilor de formare de formatori, de a analiza rezultatele obținute și de a lua deciziile necesare, inclusiv de a conferi sau de a confirma gradele de calificare. Valentina Chiriac și Galina Graur sunt membre ale acestei Comisii de Atestare, care au primit diplome de recunoștință din partea CNSM.

Veste bună

CNSM: Majorarea salariului minim și necesitatea alinierii la standardele UE

CNSM informează cu privire la aprobarea de către Cabinetul de miniștri a Hotărârilor de Guvern ce vizează majorarea salariului minim și a salariului mediu lunar pe economie de la 1 ianuarie 2026, elaborate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

CNSM subliniază că această decizie este rezultatul dialogului social și al negocierilor constante purtate de mișcarea sindicală cu autoritățile publice, în cadrul mecanismelor de consultare și negociere colectivă. De-a lungul timpului, CNSM a pledat ferm pentru creșterea veniturilor salariale, ca măsură esențială pentru protecția nivelului de trai al salariaților și reducerea inegalităților sociale.

Potrivit deciziei Guvernului, salariul minim pe țară va crește de la 5500 la 6300 de lei lunar, ceea ce reprezintă o majorare de

15% față de anul curent. Totodată, salariul mediu lunar pe economie va fi majorat de la 16100 de lei în anul 2025 la 17400 de lei în anul 2026.

CNSM consideră însă că aceste creșteri trebuie să reprezinte pași consecutivi într-un proces mai amplu și coerent. Confederația își reafirmă poziția potrivit căreia salariul minim trebuie să fie stabilit în conformitate cu standardele Uniunii Europene și cu prevederile Directivei UE privind salariile minime adecvate, astfel încât acesta să asigure un nivel de trai decent pentru salariați și familiile acestora.

Atragem atenția că raportul dintre salariul minim pe țară pentru anul 2026 și salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul precedent, va constitui doar 39,1%, fiind în descreștere cu 1,4 puncte procentuale față de raportul pentru anul 2025 și cu 3,6 puncte procentuale față de cel din anul 2024.

Conform prevederilor art. 5 alin. (5) al

Directivei 2022/2041 privind salariile minime adecvate în UE, pe care Republica Moldova s-a angajat să o transpună, statele membre folosesc valori de referință orientative pentru a ghida evaluarea gradului de adecvare a salariilor minime legale, cum ar fi 60% din salariul mediu brut și 50% din salariul mediu brut și/sau valori de referință orientative utilizate la nivel național.

Confederația subliniază că suma de 6300 de lei: nu acoperă necesitățile vitale ale salariaților și nu îi scoate din sărăcie; nu asigură un trai decent pentru lucrători și familiile acestora; nu asigură obținerea pensiei minime nici după 40 de ani de activitate; nu corespunde cerințelor Directivei UE 2022/2041; nu contribuie la atingerea obiectivului Guvernului de a majora salariul minim la 10000 de lei până la finalul mandatului său, așa cum este prevăzut în Programul de activitate „UE, Pace, Dezvoltare”.

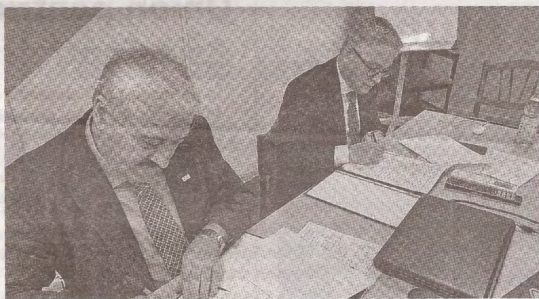

În continuare, CNSM va insista, prin dialog social și negocieri, asupra necesității unui mecanism clar, transparent și predictibil de stabilire a salariului minim, corelat cu evoluția costului vieții, productivitatea muncii și creșterea economică, în beneficiul tuturor salariaților din RM.

Internațional

Federația „SINDICONS” a semnat un acord de colaborare cu un sindicat din Italia

La 16 decembrie curent, Federația Sindicatelor din Construcții și Industria Materialelor de Construcții „SINDICONS” a găzduit, în incinta Institutului Muncii, delegația sindicatelor din construcții FILLEA CGIL din Italia. Vizita s-a desfășurat într-un cadru de cooperare sindicală internațională și s-a finalizat cu semnarea unui Acord de colaborare și parteneriat între cele două organizații.

Întâlnirea a avut două obiective principale. În primul rând, realizarea unui schimb de experiență privind funcționarea fondului bipartit de protecție a lucrătorilor din construcții din Italia, prin intermediul Casei Edile, un mecanism eficient de protecție socială și profesională în sector. În al doilea rând, consolidarea relațiilor bilaterale prin semnarea oficială a acordului de cooperare dintre FILLEA CGIL Italia și Federația „SINDICONS”.

În prezent, în Europa Centrală și de Est se înregistrează o creștere accentuată a sectorului construcțiilor, ceea ce generează o cerere sporită de forță de muncă. Această cerere nu este întotdeauna acoperită de oferta internă, în special, în cazul lucrătorilor calificați. Drept consecință, se intensifică fenomene precum migrația forței de muncă, detașarea transnațională și utilizarea lanțurilor extinse de subcontractare pe șantiere.

În lipsa transparenței și a respectării regulilor, aceste dinamici favorizează, de prea multe ori, mun-

ca la costuri reduse, evitarea aplicării contractelor colective de muncă, neplata contribuțiilor sociale și încălcarea drepturilor fundamentale ale lucrătorilor.

În ultimii 15 ani, numărul lucrătorilor moldoveni angajați în sectorul construcțiilor din Italia a crescut constant. În prezent, este vorba de o prezență de aproximativ 10.000 de lucrători, înregistrați în cadrul fondurilor de construcții (Cassa Edile), fapt care subliniază importanța cooperării sindicale transnaționale pentru protejarea acestora.

Pornind de la valorile comune ale solidarității internaționale și protecției sociale, împărtășite în cadrul activităților Internaționalei BWI și Federației Europene a Lucrătorilor din Construcții și Lemn (FETBB), FILLEA CGIL și „SINDICONS” au decis să încheie un protocol de alianță și colaborare menit să ofere răspunsuri comune și integrate pentru apărarea drepturilor lucrătorilor.

Conform acordului semnat, cele

doă federații se vor implica, în mod special, în următoarele direcții: identificarea și dezvoltarea programelor de informare și formare profesională pentru lucrători și lideri sindicali; schimbul de experiență privind negocierile colective și acordurile bilaterale din sectorul construcțiilor; inițiativa comună pentru combaterea muncii nedeclarate și a tuturor formelor de exploatare; schimb regulat de informații și poziții în cadrul structurilor sindicale europene și internaționale FETBB și BWI; sprijin reciproc pentru creșterea afilierii sindicale; facilitarea accesului „SINDICONS” la companiile italiene active în R. Moldova; recunoașterea apartenenței sindicale a membrilor înregistrați atât în Italia, cât și în Republica Moldova s. a.

Semnarea acestui acord reprezintă un pas important în consolidarea cooperării sindicale internaționale, oferind premise reale pentru protejarea drepturilor lucrătorilor din construcții într-un context economic și social tot mai complex.

File de istorie

Secvențe din trecutul sindicatului nostru

Istoria mișcării sindicale din ramura construcțiilor în Moldova își are rădăcinile încă înainte de cele două războaie mondiale. Documente din Arhiva Națională a Republicii Moldova și din arhivele de la Odesa confirmă existența unei forme organizate a muncitorilor constructori încă de la începutul secolului XX.

Un moment de referință îl constituie 19 decembrie 1905, când, la inițiativa unui grup de muncitori din atelierele de construcții din Chișinău, a fost convocat un miting al lucrătorilor din construcții în incinta Amfiteatrului „Pușkin”. La adunare au participat peste 1000 de muncitori, sala fiind arhiplină.

Scopul mitingului a fost dublu: pe de o parte, sprijinirea muncitorilor nevoiași, grav afectați de șomaj, foame și frig, iar pe de altă parte, organizarea sindicatelor muncitorești. În fața participanților, arhitectul Vladimir Nicolaevici Țiganko, personalitate cunoscută în mediile democratice ale Chișinăului, a prezentat situația dramatică a lucrătorilor și eforturile depuse de un grup de ingineri și arhitecți, care au reușit să adune circa 2000 de ruble pentru ajutorarea celor mai vulnerabili. Încercările de a obține credite de la băncile orașului au eșuat, însă primarul și guvernatorul au promis să intervină pentru alocarea unor fonduri suplimentare din resurse publice.

În cadrul mitingului, muncitorii au fost îndemnați să se organizeze pe ateliere, să identifice cele mai stringente necesități și să întocmească liste ale celor aflați în situații critice. Au luat cuvântul atât reprezentanți ai intelectualității tehnice, care au explicat rolul și istoria sindicatelor, cât și muncitori, care au descris în mod direct și emoționant realitatea socială a clasei muncitoare.

Deși au existat tentative de provocare și dezbinare pe criterii național-politice, acestea au fost respinse de majoritatea participanților. Mitingul s-a desfășurat pașnic și s-a încheiat cu adoptarea rezoluției de a organiza imediat un sindicat.

La adunare au participat reprezentanți ai tuturor meserilor din construcții: sobari, lăcătuși, zugravi, pietrari, tencuitori, tinichigii, tâmplari, fierari și turnători de fontă. Unele ateliere, precum cele ale tâmplarilor și lemnarilor, erau deja organizate, ceea ce a facilitat constituirea structurilor sindicale pe baza unor statute proprii.

Astfel, 19 decembrie 1905 rămâne data simbolică a nașterii sindicatului din construcții din Basarabia, rezultat al inițiativei muncitorilor, susținută de o parte a intelectualității progresiste, și întemeiat pe solidaritate, demnitate și luptă pentru drepturi sociale.

Surse: Arhiva Națională a Republicii Moldova. Dr. Vladimir Polivțev, doctor în științe istorice

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Acord

A fost semnată Convenția Colectivă de ramură în sănătate pentru anii 2026–2030

Sectorul sănătății din Republica Moldova intră într-o nouă etapă de consolidare a dialogului social. A fost semnată Convenția Colectivă (nivel de ramură) pentru domeniul sănătății, valabilă pentru perioada 2026–2030.

Documentul stabilește cadrul general al relațiilor de muncă pentru următorii cinci ani și are drept obiectiv principal protejarea drepturilor angajaților, precum și asigurarea stabilității și eficienței sistemului de sănătate.

„Un nou cadru de stabilitate și protecție pentru personalul medical din Republica Moldova

Convenția a fost semnată de ministrul Sănătății, Emil Ceban, directorul general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Ion Dodon, și președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, Igor Zubcu. Acordul este rezultatul unui amplu proces de negocieri și consultări între partenerii sociali.

Semnarea Convenției Colective de ramură reprezintă un pas important pentru menținerea unui echilibru just între drepturile și obligațiile personalului medical și ale angajatorilor. Totodată, documentul contribuie la consolidarea unui climat de muncă stabil și previzibil, esențial pentru buna funcționare a instituțiilor medicale.

Din punct de vedere social, Convenția oferă un nivel sporit de protecție pentru angajații din sistemul de sănătate, în

special, pentru membrii de sindicat, prin prevederi care vizează siguranța la locul de muncă și bunăstarea personalului. Pe plan economic, aceasta aduce predictibilitate în ceea ce privește salarizarea și beneficiile, aspecte esențiale pentru motivarea cadrelor medicale și utilizarea eficientă a resurselor financiare. La nivel profesional, documentul recunoaște rolul și importanța muncii personalului medical, creând premise pentru dezvoltare profesională, stabilitate în carieră și creș-

terea calității serviciilor oferite pacienților.

Președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, Igor Zubcu, a subliniat importanța acestui moment pentru lucrătorii din domeniu.

„Semnarea acestei Convenții reprezintă o realizare esențială pentru membrii de sindicat. Federația Sindicală „Sănătatea” a militat constant pentru drepturi clare, condiții de muncă demne și protecție reală la locul de muncă. Prin acest acord transmițem un mesaj ferm: munca celor care îngrijesc populația este respectată și susținută”, a declarat liderul sindical. Totodată, acesta a reiterat angajamentul Federației de a monitoriza aplicarea prevederilor convenției în practică.

Prin acest document, autoritățile, angajatorii și sindicatele își reafirmă angajamentul comun de a colabora în beneficiul angajaților din sănătate și al pacienților. Implementarea consecventă a prevederilor convenției este așteptată să sporească atractivitatea profesiei medicale și să contribuie la construirea unui sistem de sănătate mai stabil, mai eficient și orientat spre viitor.

Cor. VP

Campanie

Probleme ce țin de egalitatea de tratament la locul de muncă, discutate la Dubăsari

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), în parteneriat cu Organizația Internațională a Muncii (OIM), a organizat recent, la Dubăsari, o activitate de informare în cadrul campaniei „Fii vocea echității la locul de muncă!”. Evenimentul a fost dedicat promovării egalității de tratament pentru lucrători și lucrătoare cu responsabilități familiale.

Scopul activității a constat în informarea participanților cu privire la drepturile sociale și standardele de muncă aplicabile persoanelor cu responsabilități familiale, precum și în consolidarea dialogului social în domeniul echității și egalității de șanse la locul de muncă.

Evenimentul a fost deschis cu un mesaj de salut susținut de Lilia Cazac, reprezentantă a CNSM în raionul Dubăsari, care a subliniat importanța informării continue a salariaților privind drepturile lor și rolul sindicatelor în promovarea unui mediu de muncă echitabil.

În continuare, Violeta Roșca, șefa a Direcției indemnizații pentru familie cu copii din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, a prezentat informații relevante des-

pre sistemul de protecție socială a familiilor cu copii în Republica Moldova, punând accent pe tipurile de indemnizații și condițiile de acordare a acestora.

Un alt subiect important a fost abordat de Sergiu Iurcu, consilier superior al Departamentului protecție social-economică al CNSM și formator sindical național, care a vorbit despre promovarea standardelor de muncă în domeniul egalității de gen și a egalității de tratament pentru lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale. Acesta a evidențiat rolul esențial al organizațiilor sindicale în apărarea drepturilor salariaților

și în prevenirea discriminării la locul de muncă.

Activitatea s-a încheiat cu o sesiune de discuții și evaluare, în cadrul căreia participanții au avut posibilitatea să adreseze întrebări, să împărtășească experiențe și să discute despre provocările existente în asigurarea egalității de tratament la locul de muncă.

Prin astfel de acțiuni, CNSM își reafirmă angajamentul de a promova echitatea, egalitatea de șanse și protecția drepturilor lucrătorilor, contribuind activ la crearea unui mediu de muncă echitabil și incluziv în Republica Moldova.

Cor. VP

Cooperare internațională

Reuniune IndustriAll Global Union pentru Europa de Est, Asia Centrală și Caucaz

În perioada 15-17 decembrie curent, în orașul Istanbul (Turcia), Margareta Strestian, președinta Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice din Republica Moldova, a participat, în calitate de membră a Comitetului Executiv al IndustriAll Global Union, la reuniunea subregională a liderilor sindicali din Europa de Est, Asia Centrală și Caucaz.

Evenimentul a reunit delegații din Azerbaidjan, Belarus, Ucraina, Georgia, Kazahstan, Armenia, Kârgâzstan, Republica Moldova, Tadjikistan și Uzbekistan.

În perioada menționată, sindicaliștii au abordat următoarele subiecte: informații cu privire la desfășurarea Congresului IV al IndustriAll Global Union, hotărârile și deciziile aprobate în cadrul acestuia; planul de acțiuni ale uniunii Globale pentru Europa de Est, Asia Centrală și Caucaz; legislația muncii și drepturile sindicale în subregiuni; solidaritatea și sprijinul acordat de IndustriAll Global Union în diverse ramuri sindicale; consolidarea relațiilor și cooperarea dintre Biroul de la Geneva și organizațiile membre; provocări, acțiuni și campanii.

Margareta Strestian a prezentat un comunicat în cadrul sesiunii Provocări, Acțiuni și Campanii în subregiuni.

Problemele globale majore cu care se confruntă mișcarea sindicală au constituit subiectele cheie ale acestei întruniri.

Rezultate cheie

Societatea civilă, implicată activ în procesul de integrare a țării în UE

„Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană reprezintă un proiect de transformare națională – unul care consolidează instituțiile, îmbunătățește guvernarea și aduce beneficii reale cetățenilor. Societatea civilă este esențială în acest parcurs. Astfel de proiecte oferă organizațiilor instrumentele necesare pentru a monitoriza și a informa procesul de reformă, pentru a se asigura că fondurile publice sunt utilizate în mod transparent și eficient și pentru a transpune în practică valorile europene în comunitățile din întreaga țară”.

Declarația îi aparține lui Măte Csicscai, șef adjunct al Delegației UE și șef al Secției politice, de presă și informare din cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, și a fost făcută în timpul evenimentului de încheiere a proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, eveniment la care au participat și reprezentanți ai CNSM.

Proiectul, care a durat trei ani, a fost finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert” și implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în parteneriat cu Institutul Virtutis Civilis (IVC), Institutul pentru

Politici și Reforme Europene (IPRE) și Fundația „Friedrich Ebert” Moldova.

Proiectul a urmat două obiective specifice. Primul a fost de a crește capacitățile organizațiilor neguvernamentale din toată țara pentru a monitoriza bugetele publice, dar și de a participa la procesele de planificare bugetară, la nivel local și central. Drept rezultat, a fost elaborat un ghid practic privind participarea civică la procesul bugetar, disponibil online pentru toate organizațiile interesate, în baza căruia au fost produse 30 de rapoarte de monitorizare a bugetelor la nivel local și central, care au fost prezentate în cadrul a 30 de mese rotunde și a peste 30 de ședințe de advocacy, care s-au desfășurat pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Cel de-al doilea obiectiv al proiectului a fost susținerea implicării celor trei platforme ale organizațiilor societății civile – Platforma Societății Civile UE – Republica Moldova, Platforma DAG și Platforma Națională a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic – pentru ca acestea să acționeze în coeziune și să acorde sprijinul necesar în procesul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

În cadrul celui de-al doilea panel al evenimentului de încheiere a proiectului, participanții au abordat o temă importantă pentru parcursul european al Republicii Moldova: nevoia de instituționalizare a dialogului social și civic, care să sporească calitatea politicilor publice și să consolideze consensul societal.

Discuția a evidențiat rolul strategic pe care un eventual Comitet Economic și Social, creat după modelul european, l-ar putea avea în consolidarea dialogului social, în creșterea transparenței proceselor decizionale și în stimularea participării civice într-un mod coerent și profesionist. Participanții au subliniat și rolul pe care Comitetul l-ar putea avea în perioada negocierilor de aderare la UE, oferind un cadru coordonat pentru implicarea societății civile și a partenerilor sociali în procesele decizionale.

„Cultura consensului este problema pe care noi trebuie să o soluționăm în Republica Moldova. Opinia mea este că: decât lipsă de dialog, mai bine orice formă de dialog. Nu sunt împotriva nici a dialogului civic. Ba dimpotrivă, consider că aceste două forme de dialog, cel social și cel civic, pot să se armonizeze și să se completeze, să aducă plusvaloare unul celuilalt. Eu sunt optimist în ceea ce ține de Comitetul Economic și Social conform modelului european, dar, totodată, așa avea un mesaj față de Guvern: toți trebuie să recunoaștem că în procesul de aderare la UE, practic, de la 0 la 360 de grade, bate vântul schimbării în direcția Guvernului, ca să implice societatea civilă și actorii sociali în procesul decizional. Sau nu putem să tindem spre o Europă socială, nefiind o Moldova socială. La acest capitol, implicarea societății civile, a sindicatelor, a patronatelor, este inevitabilă”, a menționat, în cadrul evenimentului, Igor Zubcu, președintele CNSM.

Flashmob-uri în școli și grădinițe

Cadrele didactice dau dovadă de demnitate și cer respect pentru educație

Cu foi albe în mâini - așa au început ziua de 16 decembrie mai mulți profesori și educatori din mai multe instituții de învățământ din Republica Moldova. Cadrele didactice, membri ai Federației Sindicale a Educației și Științei (FSES), au organizat o acțiune de sensibilizare și presiune sindicală cu sloganul „Demnitate pentru Educație – Solidaritate pentru un viitor echitabil”.

Aceștia au ridicat o foaie albă curată, potrivit FSES, care descrie foaia albă drept un „simbol al demnității și al viitorului încă ne scris și vor citi cu voce tare Articolul 43 din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul la muncă și la un salariu echitabil. Prin aceste acțiuni pașnice, cei peste 17.000 de profesori și educatori transmit că înghețarea valorii de referință prevăzută în proiectul bugetului pentru anul 2026 nu asigură nici o majorare salarială reală și afectează grav atractivitatea profesiei didactice.

Datele oficiale arată că salariul mediu în educație rămâne sub media pe economie, în timp ce costul vieții continuă să crească. Astfel, sindicaliștii solicită majorarea cu 21,5% a cuantumului valorilor de referință; stabilirea Valorii de Referință de bază la 2670 de lei, iar pentru cadrele didactice, științifico-didactice, de conducere și științifice – 3100 de lei, aducerea salariului mediu din educație la nivelul salariului mediu pe economie, dar

și alinierea politicii salariale la standardele internaționale.

„Într-un liceu formăm generații, educăm valori și purtăm responsabilități uriașe. Cu toate acestea, munca noastră continuă să fie subevaluată, iar valoarea de referință rămâne nemajorată, în ciuda realităților economice actuale. Acțiunea de protest este un semnal de profundă lipsă de respect față de profesori și față de educație. Cerem recunoaștere prin decizii concrete, nu doar prin declarații”, a menționat Svetlana Bors, profesoara la Liceul Teoretic „Mihai Stratulat” din Boșcana, raionul Criuleni.

Astfel de acțiuni au avut loc la licee din raioanele Hâncești, Florești, Orhei, ș.a.

Într-o reacție, Ministerul Educației și Cercetării (MEC) dă de înțeles că lefurile ar putea crește din septembrie 2026, având în vedere că majorările depind de aprobarea noii legi a salarizării și de creșterea economică. Conducerea acestuia salută implicarea și activismul sindicatelor din sistemul educațional, apreciază efortul enorm al cadrelor didactice și recunoaște că situația privind salarizarea nu corespunde așteptărilor justificate ale angajaților din sistem.

Totodată, ministerul subliniază că, în ultimii patru ani, salariile profesorilor au crescut cu aproximativ 60% și că obiectivul anunțat rămâne ca salariul mediu în educație să ajungă la nivelul salariului mediu pe economie. MEC avertizează însă că majorările trebuie făcute doar dacă sunt acoperite financiar.

„MEC susține majorarea continuă a salariilor cadrelor didactice, însă înțelege și argumentele prezentate de Ministerul Finanțelor privind necesitatea prioritizării investițiilor strategice pe termen scurt, pentru a asigura o creștere economică sustenabilă, care să permită în viitor creșteri salariale stabile și realiste. Obiectivul nostru este de a evita situații similare altor state, unde majorările salariale nefinanțabile au fost ulterior reduse la nivelul inițial. Ministerul Educației și Cercetării mizează pe angajamentul Ministerului Finanțelor ca, odată cu aprobarea noii legi a salarizării și în condițiile unei creșteri economice, în septembrie 2026, vor fi implementate creșteri salariale mai apropiate de așteptările și necesitățile sistemului educațional. Ne exprimăm recunoștința față de cadrele didactice pentru efortul susținut, responsabilitatea și devotamentul cu care își desfășoară acți-

vitățile și ne asumăm continuarea dialogului constructiv cu sindicatele și cu întreaga comunitate educațională”, se menționează în reacția Ministerului Educației.

Zilele trecute, la Parlament au avut loc consultări publice pe marginea proiectului bugetului de stat pentru anul 2026, organizate de Comisia pentru economie, buget și finanțe, la care au participat Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, Ghenadie Donos, președintele FSES, și Angela Otean, președinta Federației „SINDLEX”, unde a fost prezentată poziția sindicatelor cu privire la necesitatea majorării valorii de referință.

FSES a cerut alinierea politicilor salariale din educație la standardele internaționale, pentru a stopa declinul atractivității profesiei didactice.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 6

Retrospectivă

Federația Sindicală „Sindenergo” – vocea tuturor energeticienilor

Federația Sindicală „Sindenergo” a Lucrătorilor din Energetica Republicii Moldova întrunește membri de sindicat din cinci organizații sindicale primare, constituite în cadrul întreprinderilor din ramura energetică: „Termoelectrica” S.A.; Î.S. „Moldelectrica”; S.A. „RED-Nord”; S.A. „CET-Nord”; Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”.

Prin activitatea sa, Federația Sindicală „Sindenergo” promovează dialogul social, apără drepturile profesionale și sociale ale membrilor săi și contribuie activ la dezvoltarea durabilă a sectorului energetic.

La începutul acestui an, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a desemnat anul 2025 drept „Anul Energeticianului”, marcând astfel recunoașterea oficială a contribuției deosebite pe care o aduc lucrătorii din ramura energetică la dezvoltarea și securitatea R. Moldova.

Energeticienii formează una dintre cele mai importante verigi ale infrastructurii naționale. Fie că vorbim despre producția energiei termice sau electrice, transportarea sau distribuția acesteia, munca lor asigură continuitatea vieții economice și sociale.

Activitățile sindicale desfășurate pe parcursul acestui an de către Federația „Sindenergo” scot în evidență profesionalismul, solidaritatea și angajamentul întregii ramuri. Redăm mai jos câteva dintre cele mai importante. Activitatea Comisiei de Femei a Federației „Sindenergo”, în martie 2025 – „Stima de sine: fii cea mai bună versiune a ta”, un atelier dedicat consolidării încrederii în sine și rolului activ al femeilor în mișcarea sindicală.

Concursul „Cel mai bun reprezentant al sindicatelor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă” (foto de mai jos), ediția a III-a – un eveniment dedicat consolidării capacităților re-

prezentanților sindicali și promovării bunelor practici în domeniul SSM.

Spartachiada Federației Sindicale „Sindenergo”, ediția XVIII – a avut drept obiective promovarea unui mod de viață sănătos în rândul membrilor de sindicat, încurajarea activității fizice și consolidarea relațiilor prietenești dintre membrii organizațiilor sindicale primare din întreprinderile sectoarelor electroenergetic și termoelectric.

Forumul Tineretului Federației „Sindenergo”, ediția IV – tinerii din ramura energetică s-au reunit pentru instruire, dezvoltare și consolidarea rolului lor în mișcarea sindicală.

Semnarea Convenției colective la nivelul ramurii energetice pentru anii 2025–2030, între Federația Sindicală „Sindenergo” și Ministerul Energiei din Republica Moldova – un pas important pentru protecția drepturilor angajaților, salarizare echitabilă, condiții de muncă sigure și consolidarea dialogului social.

Pe 1 octombrie 2025 a avut loc un eveniment important pentru mișcarea sindicală din domeniu – Congresul VII al Federației Sindicale „Sindenergo”. Acesta a reunit delegați ai organizațiilor sindicale primare, lideri sindicali, reprezentanți ai CNSM, parteneri sociali și invitați din străinătate.

Congresul VII al Federației „Sindenergo” a evaluat activitatea Federației din perioada precedentă, a stabilit direcțiile strategice pentru anii următori și a reafirmat

angajamentul față de apărarea drepturilor salariaților din ramura energetică.

Turneul anual „Cupa Energeticienilor” – o tradiție a ramurii energetice, în cadrul căreia echipele membre ale FS „Sindenergo” se reunește pentru competiție, colegialitate și promovarea unui stil de viață activ.

Toate aceste activități desfășurate pe parcursul anului 2025 confirmă implicarea constantă a Federației „Sindenergo” în promovarea drepturilor, a solidarității și dezvoltării profesionale a energeticienilor.

Pe 22 decembrie, este marcată Ziua profesională a energeticienilor, un prilej de recunoaștere a muncii, responsabilității și profesionalismului celor care asigură funcționarea sistemului energetic național.

În context, conducerea Federației adresează un mesaj de felicitare tuturor lucrătorilor din ramură.

Mesaj de felicitare

Cu ocazia Zilei profesionale a energeticienilor, adresez tuturor lucrătorilor din ramura energetică a economiei naționale cele mai sincere felicitări.

Munca voastră responsabilă, devotamentul și profesionalismul asigură continuitatea vieții economice și sociale a țării, iar contribuția fiecăruia dintre voi este esențială pentru stabilitatea și dezvoltarea Republicii Moldova.

În Anul Energeticianului, vă mulțumesc pentru efortul depus zi de zi, pentru solidaritatea demonstrată și pentru rolul important pe care îl aveți în comunitățile noastre sindicale.

La mulți ani, dragi energeticienilor! Să aveți sănătate, realizări frumoase și lumină în toate proiectele voastre!

Victoria NIȚĂ, președinta Federației Sindicale „Sindenergo”

Economistul

Salariile în sectorul real vs. locurile vacante, șomerii și sectorul informal

Care sunt salariile în Republica Moldova (în sectorul bugetar și în sectorul real), câți salariați, câte locuri vacante și câți șomeri avem la etapa actuală? Câte persoane activează în sectorul informal?

Ilie D., tânăr sindicalist, participant la Campusul Sindical

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în trimestrul III al anului 2025, salariul mediu lunar brut, la unitățile din sectorul real cu patru și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, a constituit 15487,8 lei, fiind în creștere cu 9,7% față de trimestrul III din 2024.

Indicele câștigului salarial real (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum), față de trimestrul III din 2024, a fost de 102,1%. Astfel, câștigul salarial al angajaților s-a majorat în termeni reali cu 2,1%.

Dacă comparăm câștigul salarial mediu lunar brut în trimestrul III din 2025 față de trimestrul III din 2024, pe activități economice, se prefigurează următoarele:

În ramura agriculturii, silviculturii și pescuitului, salariul a constituit 10791,4 lei, fiind în creștere în această perioadă cu 11,5%;

În ramura industriei: total – 14879,1 lei, în creștere cu 13,0%;
- În industria extractivă – 14559,7 lei, cu 7,8%;

- În industria prelucrătoare – 13577,2 lei, cu 11,8%;

- În sfera producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 25166,0 lei, cu 18,9%;

- În sfera distribuției apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activităților de decontaminare – 13526,0 lei, cu 7,6%;

În construcții – 13698,9 lei, cu 7,9%;

În comerțul cu ridicata și cu amănuntul; în întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – 14029,8 lei, cu 107,8%;

În ramura transportului și depozitării – 13684,6 lei, cu 12,1%;

În activitățile de cazare și alimentație publică – 10934,0 lei, cu 14,9%;

În sfera informațiilor și comunicațiilor – 35885,7 lei, cu 5,5%;

În activitățile financiare și de asigurări – 27663,6 lei, cu 6,8%;

În sfera tranzacțiilor imobiliare – 13242,9 lei, cu 12,0%;

În sfera activităților profesionale, științifice și tehnice – 17222,9 lei, cu 10,7%;

În sfera activităților de servicii administrative și activităților de servicii de suport – 12943,9, cu 11,4%;

În administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii – 16870,3 lei, cu 7,7%;

În învățământ – 12713,3 lei, cu 12,8%;

În sănătate și asistență socială – 16805,5 lei, cu 11,6%;

În domeniul artă, al activităților de recreere și de agrement – 11177,9 lei, cu 12,8%;

În alte activități de servicii – 18208,0 lei, cu 7,3%.

Comparativ cu trimestrul II din 2025, câștigul salarial s-a menținut, practic, la același nivel (+0,1%). Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în activitățile:

- agricultură, silvicultură și pescuit – cu 7,9%;

- producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – cu 6,6%;

- construcții – cu 6,3%.

Cele mai mari descreșteri ale câștigului salarial, comparativ cu trimestrul II din 2025, s-au înregistrat în activitățile:

- activități financiare și de asigurări – cu 7,2%;

- sănătate și asistență socială – cu 5,5%;

- activități profesionale, științifice și tehnice – cu 4,9%.

În sectorul bugetar, în trimestrul III din 2025, câștigul salarial mediu lunar a constituit 12963,5 lei (cu 10,5% mai mult față de trimestrul III din 2024), iar în sectorul real – 16336,1 lei (cu 9,5% mai mult față de trimestrul III din 2024).

Conform aceleiași surse de la BNS, în trimestrul III din 2025, populația ocupată de 15 ani și peste a constituit 856 de mii de persoane. În structura populației ocupate după statutul profesional se relevă că ponderea cea mai mare revine salariaților (86,5% din total ocupare), adică 740,4 mii de persoane. În sectorul informal au lucrat 11,9% din totalul persoanelor ocupate în economie (101,9 mii de persoane).

Numărul șomerilor, estimat conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM), a fost de 31 de mii de persoane, fiind mai mic cu 1,8 mii de persoane față de nivelul trimestrului II din 2025 (32,8 mii de persoane).

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară a înregistrat valoarea de 3,5%, fiind în descreștere cu 0,5 puncte procentuale față de nivelul trimestrului precedent. Rata șomajului la bărbăți a fost de 3,9%, la femei – de 3,1%, în mediul urban – 4% și în mediul rural – 2,9%. Cea mai înaltă rată a șomajului este înregistrată în rândul tinerilor de 15-24 ani (6,8%).

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, de la începutul anului, inclusiv până în luna octombrie anul curent, au fost înregistrate 52929 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă. Locuri de muncă nou înregistrate în această perioadă au fost 36846.

La finele lunii octombrie 2025, au fost înregistrate 12383 de locuri de muncă vacante, pe când șomerii în evidență în această perioadă au fost doar 4772 de persoane.

Biroul Național de Statistică informează că în unitățile din sectorul real cu patru și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, la sfârșitul trimestrului III din 2025, au fost înregistrate circa 33,8 mii de locuri de muncă vacante, în creștere cu 3,5% (sau cu 1,1 mii) față de trimestrul II din 2025.

Cele mai multe locuri de muncă vacante au fost înregistrate în activitățile:

- administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii – 8,2 mii de locuri de muncă vacante;

- sănătate și asistență socială – 4,6 mii;

- învățământ – 4 mii;

- transport și depozitare – 3,4 mii.

Cele mai puține locuri de muncă vacante au fost înregistrate în activitățile:

- industria extractivă – 0,1 mii locuri de muncă vacante;

- alte activități de servicii, inclusiv activități ale organizațiilor patronale, sindicale, repararea calculatoarelor și a altor articole personale, activități de servicii personale etc.) – 0,1 mii;

- tranzacții imobiliare – 0,4 mii.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție răspunde juristul Ion PREGUZA.

Răspunderea pentru prejudiciul cauzat angajatorului: cazuri și necazuri

? **Doresc să aflu care sunt condițiile și în ce cazuri salariatul poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciul cauzat angajatorului?**

Anatol Turcanu, Călărași

Răspunderea materială deplină a salariatului este o formă excepțională de răspundere în dreptul muncii, aplicabilă doar în situații expres prevăzute de lege.

Astfel, salariatul poate fi tras la răspundere materială deplină pentru prejudiciul material cauzat angajatorului doar în cazurile prevăzute la art.338 și 338 prim din Codul muncii (art. 338 prim introdus prin Legea nr. 194 din 10.07.2025 este pus în aplicare de la 1 ianuarie 2026).

În context, art. 338 alin. (1) din Codul prenotat stabilește situațiile în care intervine răspunderea materială în mărime deplină, adică în cazurile când: între salariat și angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină; salariatul a primit bunurile și alte valori spre decontare în baza unei procuri sau în baza altor documente unice; prejudiciul a fost cauzat în urma acțiunilor culpabile intenționate, stabilite prin hotărâre judecătorească; prejudiciul a fost cauzat de un salariat aflat în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanțe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit. k); prejudiciul a fost cauzat prin faptă intenționată (furt, delapidare, distrugere intenționată, divulgare intenționată a secretelor comerciale, fraudă în acte contabile) și alte cazuri prevăzute de articolul indicat mai sus.

„Unele condiții cu privire la răspunderea materială deplină sunt fixate în art. 339 din Codul muncii

Conducătorii unităților și adjuncții lor, șefii serviciilor contabile, contabilii-șefi, șefii de subdiviziuni și adjuncții lor poartă răspundere materială în mărime deplină pentru prejudiciul cauzat din vina lor dacă acesta este rezultatul: consumului ilicit de valori materiale și mijloace bănești; irosirii (folosirii nejustificate) a investițiilor, creditelor, granturilor, împrumuturilor acordate unității; ținerii incorecte a evidenței contabile sau al păstrării incorecte a valorilor materiale și a mijloacelor bănești; altor circumstanțe, în cazurile prevăzute de legislația în vigoare (art. 338 alin. (2) din Codul muncii).

Unele condiții cu privire la răspunderea materială deplină sunt fixate în art. 339 din Codul muncii, care stabilește că contractul scris cu privire la răspunderea materială deplină poate fi încheiat de angajator cu salariatul care a atins vârsta de 18 ani și care deține o funcție sau execută lucrări legate nemijlocit de păstrarea, prelucrarea, vânzarea (livrarea), transportarea sau folosirea în procesul muncii a valorilor ce i-au fost transmise.

Nomenclatorul funcțiilor deținute și al lucrărilor executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială deplină pentru neasigurarea integrității valorilor transmise este aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 449 din 29.04.2004.

Este de observat că art. 338 prim din Codul muncii statuează un nou tip de răspundere materială deplină a salariaților, și anume, pentru fapte de violență sau hărțuire comise în cadrul raporturilor de muncă.

Potrivit alin. (1) al acestui articol, salariații care, în cadrul exercitării atribuțiilor de muncă, încalcă obligațiile privind conduita profesională și comit fapte de violență sau hărțuire față de alți salariați sau terți pot fi trasi la răspundere materială deplină pentru prejudiciile cauzate angajatorului în condițiile stabilite de Codul muncii.

Răspunderea materială deplină prevăzută la alin. (1) al art. 338 prim din Codul muncii intervine în măsura în care fapta: a) a fost săvârșită în legătură directă cu exercitarea atribuțiilor de muncă și contravine normelor de conduită profesională sau obligațiilor stabilite prin lege, politici interne, contracte colective și individuale de muncă; b) a generat, în mod direct, un prejudiciu economic angajatorului, inclusiv sub forma unor despăgubiri acordate victimei, cheltuieli de judecată, afectarea imaginii unității sau alte daune patrimoniale angajatorului.

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

Răcanul în post pentru prima oară

Un soldat stătea în post, când apare sergentul, care îi spune:

- Bai, ai grijă că trebuie să vină generalul. Când apare, anunță-mă. Peste zece minute, apare iar sergentul, care întreabă:
- A venit generalul?
- Nu.
- Când vine, să mă anunți.
- Peste o oră, vine generalul. Soldatul îl întreabă:
- Tu ești generalul?
- Da.
- Ai dat de dracu", de când te așteaptă domnul sergent!...

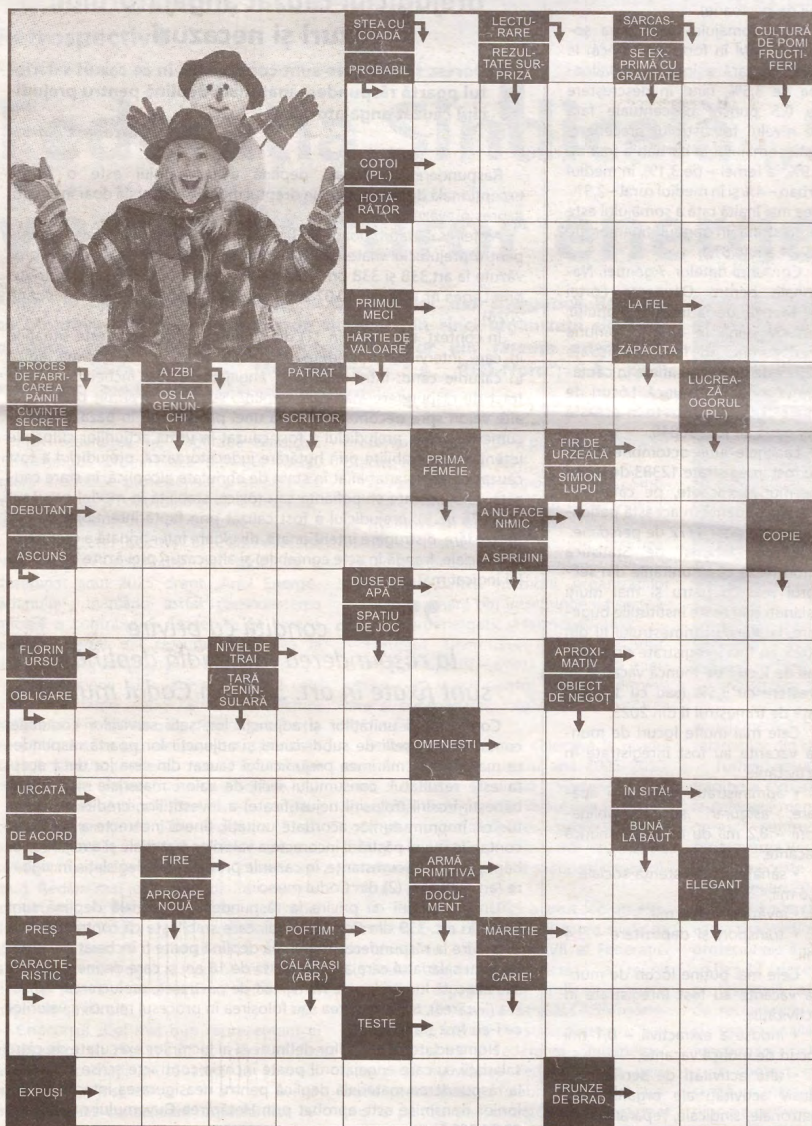
La morgă, din întâmplare

Un alcoolic se trezi pe targă. Gol pușcă, la morga unui spital. Se ridică de pe targă și se duce spre ușă. La intrare, stătea infirmiera. Salută:

- Bună dimineața, doamnă!
- Aceasta, speriată, rău:
- Vai, Doamne, care dimineață bună, domnule, ești la morgă!
- Bine-bine, atunci: Guten Morgen!

Reguli de circulație nescrise

Când traversezi strada, uitați-vă întotdeauna la mașini, nu la semafor. Semafoarele lovesc trecătorii foarte rar...

Dezlegarea integralei din numărul trecut: C-L-U-CAZARMA-RECTOR-STRA-RA-IOTA-N-C-O-BE-ETAJ-LOCATARI-EVA-NOROC-PALAT-ISLAMIC-ZANE-T-LA-AU-JT-URBE-CL-CEAS-UA-TRASA-JU-LC-GOE-ADIO-TARANI-URAT-CONACE-ACASA-RIVALIZA-AP.

Bilanț

Veterani sindicaliști: „Noi am pus bazele mișcării sindicale”

Asociația Obștească a Veteranilor Mișcării Sindicale din Republica Moldova, care numără 58 de membri, a desfășurat marți, 16 decembrie, la Casa Sindicatelor, adunarea generală a membrilor organizației. La ședință a participat și Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM.

Mihail Hîncu, președintele Asociației Obștești a Mișcării Sindicale, a prezentat o informație despre activitatea în perioada ianuarie-noiembrie 2025. Totodată, au fost examinate chestiuni privind acumularea resurselor financiare la bugetul asociației.

Președintele asociației a relevat că, pe parcursul anului curent, mai mulți veterani ai mișcării sindicale și membrii familiilor lor au vizionat gratis spectacole la teatrele „M. Eminescu”, „A.P. Cehov”, „Ginta Latină”, „Satiricus I. L. Caragiale”.

La adunarea generală a membrilor Asociației din 16 decembrie a fost examinat și adoptat planul de activitate al organizației pentru anul 2026. Mihail Hîncu a detaliat că în anul viitor veteranii mișcării sindicale vor continua colaborarea cu conducerea CNSM și cu centrele sindicale național-ramurale, cu unii agenți economici, pentru a suplini bugetul asociației.

„Vom solicita conducerii CNSM propuneri de a include în ordinea de zi a Comitetului Confederal informația „Despre activitatea Asociației”. Vom practica deplasarea în teritorii, trimestrial, a membrilor Consiliului Asociației pentru întreprinderi cu activul sindical, privind informarea despre activitatea asociației. Vom continua să avem întreprinderi cu Comisia de Femei a CNSM, la o masă rotundă privind „Dialogul între generații”, a spus Mihail Hîncu.

În 2026, Asociația își mai propune să facă schimb de experiență cu sindicaliști din Asociația Seniorilor din România.

Prezent la ședință, Vasile Patrașcu, fost consilier al președintelui CNSM, membru al asociației, a propus ca unele ședințe ale organizației să se desfășoare în teritoriu. Iar Anatolie Nistor, un alt membru al asociației, fost președinte al Comisiei de Cenzori a CNSM, a venit cu propunerea ca organizația să colaboreze cu unele ambasade, dar și cu alte asociații obștești, cum ar fi Crucea Roșie.

Elena Telembici este un alt veteran al mișcării sindicale. Ea a relevat că a lucrat 17 ani în Departamentul educațional al Federației „Agroind”.

„Trebuie să fim mai activi. Trebuie să fim mai vocali. Cel mai important e ca să nu fim uitați. Noi am pus bazele mișcării sindicale. Unele colegi de ale noastre sunt bastionul sindicalilor, de exemplu, Daria Bostan”, a menționat la ședință Elena Telembici.

La rândul său, Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a ținut să menționeze că unii veterani au depus o muncă enormă pentru apărarea drepturilor salariaților, iar unii chiar au scris istoria mișcării sindicale. Vicepreședinta CNSM a oferit Diplome de Merit ale CNSM Ninei Turcan, vicepreședintă a Asociației Obștești a Veteranilor Mișcării Sindicale, și lui Mihail Hîncu, președintele asociației.

Lilia Franț a precizat că diplomele s-au acordat „pentru merite deosebite și contribuție valoroasă în apărarea drepturilor și intereselor de muncă, sociale și profesionale ale membrilor de sindicat”, dar și în contextul marcării a 120 de ani de la înființarea primului sindicat din Basarabia.

Daniela MORARI

VOCEA
POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Înregistrării
de stat, numărul de înregistrare:
100460040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională
a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul
la ziar poate
fi perfectat în orice
oficiu poștal
din RM sau direct
în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Svetlana BALAN

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Daniela MORARI

Redactor-traducător:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL
str. Fereideului 4, mun. Chișinău. Com.: 1030

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.